

RELATIO
dioecesis Seccoviensis de quinquennio 1933-1937
secundum formulam a Sacra Congregatione Consistoriali die 4. Novembris 1918 praescriptam.

Caput I.

Generalia de statu materiali personarum et locorum.

1. Indicet Ordinarius nomen et cognomen suum, aetatem, originis locum, et institutum religiosum, hoc est religionem, si ad aliquam pertineat; quando fuerit consecratus, vel, si Abbas sit, benedictus; quando dioecesis regimen susceperit. Si Episcopum Auxiliarem habeat, an datus sit personae vel dioecesi.

Ordinarius est Ferdinandus Pawlikowski, Doctor Sacrae Theologiae, natus die 28. Aprilis 1877 Viennae; presbyter factus 5. Julii 1903; Ordinarius castrensis exercitus austriaci ab anno 1920; Episcopus Dadimensis et Auxiliarius Principis-Episcopi Dr. Leopoldi Schuster die 25. Februarii 1927 nominatus et mortuo Leopoldo Administrator dioecesis Seccoviensis die 24. Martii 1927, dein Episcopus consecratus Viennae a Cardinale Friderico Piffl, Princeps-Episcopus Seccoviensis a Sancta Sede die 26. Aprilis 1927 nominatus in sedem suam sollemniter introductus die 26. Maii 1927.

Residet in urbe Graz in Styria et Episcopum auxiliarem non habet.

2. Breviter exponat quaenam sit origo dioecesis, quinam eius titulus seu gradus hierarchicus, quae privilegia potiora; si metropolitana sit, an et quas habeat suffraganeas sedes; et quem Ordinarium appellationis iuxta Codicem, can. 1594 ¶2, teneat; si vero suffraganea sit, quem Metropolitam habeat; et num apud illum, vel apud alium Antistitem pro Conferentiis episcopalibus conveniat; si denique nulli Metropolitae suffragetur, quem Metropolitam pro Concilio provinciali, pro Conferentiis et pro iudicio appellationis teneat iuxta cann. 285, 292 et 1594 § 3.

Dioecesis Seccoviensis (Seckau) ab Archiepiscopo Salisburgensi Eberhardo II. consentiente Summo Pontifice Honorio III. (22. Junii 1218) ex suo territorio et suis bonis die 17. Februarii 1219 fundata et erecta est, qua de causa Archiepiscopo Salisburgensi a Summo Pontifice Privilegium concessum est, ut unumquemque episcopum Seccoviensem et eligeret, nominaret et confirmaret, quod Privilegium decreto Sacrae Congregationis Consistorialis 6. Maii 1922 immutatum est et denique Concordatu inter S. Sedem et Rempublicam Austriacam de die 1. Maii 1934 suppressum est.

3. Dicat praeterea:

a) quinam locus residentiae Ordinarii, cum indicationibus ad epistolas inscribendas necessariis;

b) quaenam amplitudo dioecesis, ditio civilis, caeli temperies, lingua;

c) quaenam summa incolarum et praecipua oppida; quot inter incolas sint catholici; si autem varii adsint ritus, quot catholici in singulis, et si acatholici inveniantur, quot sint, et in quales sectas dividantur;

d) qui numerus sacerdotum saecularium, clericorum et alumnorum Seminarii;

e) utrum adsit Capitulum cathedrale, an potius coetus consultorum dioecesanorum; an adsint alia Capitula, vel sacerdotum coetus instar Capitulorum, seu Communiarum, et quot;

f) in quot vicariatus foraneos, decanatus, archipresbyteratus aliasve circumscriptiones dioecesis divisa sit; quot sint paroeciae, cum numero fidelium earum quae maximae vel minimae sunt; an adsint paroeciae per linguas seu nationes distinctae, et an per familias et non territorio divisa,

et quo iure; quot aliae ecclesiae vel oratoria publica adsint ; sitne sacer aliquis locus celeberrimus, et qualis, cann. 216, 217;

g) utrum et quaenam religiones virorum habeantur, cum numero domorum et religiosorum sacerdotum;

h) utrum et quaenam religiones mulierum, cum numero domorum et religiosarum.

Confer ultimam relationem.

Numerus incolarum est circiter 1,050.782.

Oppida praecipua: Graz, Bruck, Leoben, Knittelfeld, Leibnitz, Fürstenfeld, Judenburg, Voitsberg, Hartberg, Weiz.

Catholici in conscriptione publica anni 1934 numerabantur 960.154; acatholici sive baptizati sive non baptizati 53.880, inter quos maior pars adhaeret sectae protestanticae (A.C.) scil. 38.579.

Israelitae sunt circiter 2195, vetero-catholici 2229. Numerus eorum, qui nulli confessioni adhaerent et quorum confessio ignoratur, 10.135.

Numerus sacerdotum saecularium est 708; clerici et alumni in seminario maiori sunt 118.

Adest solummodo Capitulum Cathedrale cum decem membris activis et sex honorariis.

Numerus Vicariatuum foraneorum auctus est uno.

Parochiae existunt 350. Quoad numerum maxima parochia est in urbe Graz ad Sanctum Andream cum 22.259 fidelibus, minima vero ruri ad Sanctum Rupertum in Kulm cum 42, et Seggau cum 70 parochianis.

Ecclesiae minores vel oratoria publica circiter 235 numerantur.

Omnium locorum sacrorum Styriae, immo Austriae, celeberrima est Basilica Beatae Mariae Virginis in Cellis (Mariazell) in Styria superiore.

Religiones et virorum et mulierum multae in dioecesi existunt.

A) Religiones virorum:

1. Canonici Regulares Lateranenses in pago Vorau	1 domus, 24 sacerdotes
2. Abbatia Ordinis Sancti Benedicti in Admont	1 domus, 44 sacerdotes
3. Abbatia Ordinis Sancti Benedicti ad St. Lambertum	1 domus, 38 sacerdotes
4. Abbatia Ordinis Sancti Benedicti in Seckau	1 domus, 39 sacerdotes
5. Statio Abbatiae Ordinis Sancti Benedicti St. Ottiliae ex Bavaria in Tragöß	1 domus, 2 sacerdotes
6. Abbatia Cisterciensium in Rein	1 domus, 29 sacerdotes
7. Ordo Praedicatorum	2 domus, 18 sacerdotes
8. Ordo fratrum Minorum Sancti Francisci	5 domus, 28 sacerdotes
9. Ordo fratrum Conventualium Sancti Francisci	1 domus, 6 sacerdotes
10. Ordo fratrum Minorum Capucinatorum	7 domus, 31 sacerdotes
11. Ordo Carmelitarum discalceatarum	1 domus, 7 sacerdotes
12. Ordo Servorum Mariae	1 domus, 6 sacerdotes
13. Ordo Hospitalarius Sancti Joannis de Deo	3 domus, 1 sacerdos
14. Societas Jesu	1 domus, 5 sacerdotes
15. Congregatio Presbyterorum Missionis St. Vincentii a. P.	3 domus, 20 sacerdotes
16. Congregatio Sacratissimi Redemptoris	2 domus, 18 sacerdotes
17. Congregatio Marianistarum	4 domus, 4 sacerdotes
18. Societas S. Francisci Sal. (J. Don Bosco)	1 domus, 4 sacerdotes
19. Societas Divini Salvatoris	1 domus, 10 sacerdotes

20. Societas Verbi Divini	1 domus, 10 sacerdotes
21. Congregatio Missionum Filiorum SS. Cordis Jesu	2 domus, 12 sacerdotes
22. Congregatio pro operariis christianis a St. Iosepho Calasancio	1 domus, 2 sacerdotes
23. Ordo equestris Ioannitarum	2 domus, 2 sacerdotes
24. Ordo Teutonicus	1 domus, 1 sacerdos
25. Institutum Fratrum Maristarum	1 domus, 8 professi
26. Institutum Fratrum scholarum christianarum	1 domus, 17 professi

B) Religiones mulierum:

1. Abbatia Monialium Ordinis Sancti Benedicti	1 domus, 105 religiosae
2. Ordo Carmelitarum Discalceatarum	1 domus, 21 religiosae
3. Ordo Ursularum	1 domus, 66 religiosae
4. Ordo Elisabethinarum	1 domus, 46 religiosae
5. Societas Religiosarum SS. Cordis Jesu	1 domus, 54 religiosae
6. Sorores Ordinis Praedicatorum Congregationis Sanctissimae Reginae Rosarii	1 domus, 75 religiosae
7. Congregatio Filiarum Beatae Mariae Virginis a Caritate Boni Pastoris	1 domus, 45 religiosae
8. Congregatio Sororum Scholarum Pauperum de Nostra Domina	1 domus, 7 religiosae
9. Congregatio Sororum Scholarum Graecensium Tertii Ordinis S. Francisci	25 domus, 322 religiosae
10. Congregatio Sororum Scholarum tertii Ordinis Sancti Francisci cum domo materna in Maribor	2 domus, 14 religiosae
11. Congregatio Sororum tertii Ordinis Sancti Francisci a Sancta Cruce	41 domus, 561 religiosae
12. Congregatio Puellarum Caritatis Sancti Vincentii a Paulo	38 domus, 887 religiosae
13. Congregatio Famularum Sacratissimi Cordis Jesu	1 domus, 12 religiosae
14. Societas Filiarum Divinae Caritatis	2 domus, 20 religiosae
15. Sorores tertii Ordinis Servarum Beatae Mariae Virginis	1 domus, 4 religiosae
16. Congregatio Auxiliatricium Animarum in Purgatorio	1 domus, 16 religiosae
17. Congregatio Missionarium Mariae a tertio Ordine Sancti Francisci	1 domus, 15 religiosae
18. Societas Voraviensis in honorem Beatae Mariae Virginis sine labe originali conceptae	7 domus, 68 religiosae
19. Congregatio Sororum Sanctae Catharinae Senensis pro cura infirmorum a Tertio Ordine S. Dominici	1 domus, 6 religiosae
20. Congregatio Sororum Caritatis Ordinis Teutonici	1 domus, 5 religiosae

Caput II.

De administratione temporalium bonorum, de inventariis et archivis.

4. An et quomodo iuxta civiles loci leges, facultas possidendi, acquirendi et administrandi, quae Ecclesiae propria est, sarta tectaue sit; an potius coarctata; et si ita sit, quaenam sit conditio cleri et ecclesiarum.

Leges civiles concedunt ecclesiae facultatem possidendi, acquirendi, alienandi et administrandi bona temporalia. Restrictiones quaedam in Concordatu anni 1934 nonnisi pro casibus retinentur, quibus fiscus publicus tangitur.

5. *An institutum sit penes curiam Consilium administrationis et quibusnam constet: et num Episcopus in administrativis actibus maioris momenti illud audierit iuxta praescripta can. 1520.*

6. *An administratores particulares, sive ecclesiastici sive saeculares, cuiusvis ecclesiae etiam cathedralis, aut loci pii canonice erecti, aut confraternitatum, reddant quotannis Ordinario rationem suae administrationis. Can. 1525.*

7. *An servata sint praescripta can. 1523 circa modum administrationis, et confectionem librorum accepti et expensi; can. 1526 de non inchoandis litibus sine Ordinarii scripta licentia; can. 1527 de abstinendo ab actibus ordinariam administrationem excedentibus; et can. 1544 seqq. circa congruam dotem, tabulas piarum foundationum, aliaque.*

8. *An qui bona fiduciaria ad pias causas acceperint, servant quae can. 1516 statuit, praesertim circa rationem Ordinario reddendam.*

9. *In venditione, oppignoratione, permutatione, locatione et emphyteusi bonorum servatae sint fideliter ab omnibus normae cann. 1530-1533, 1538-1542: et si non, quae remedia adhibita. Praecipua quae acta sunt his de rebus negotia referantur.*

10. *Circa decimarum et primitiarum solutionem servanturne laudabiles consuetudines, praecavendo tamen a dura exactione. Can. 1502.*

11. *Circa oblationes in commodum paroeciae et missionis servanturne praescripta can. 1182 de earum administratione et ratione Ordinario reddenda; et collectores abstineantne a vexatoria et odiosa requisitione.*

12. *Circa missarum stipem quomodo servantur quae can. 831 praescribit de taxa synodali; quae can. 835 de non colligendis a sacerdotibus missis, quibus intra annum ipsi satisfacere nequeant; quae can. 841 de transmissione ad Ordinarium missarum exuberantium; quae cann. 843 et 844 de libro tam personali quam ecclesiarum proprio pro missis adnotandis.*

13. *An inventaria immobilium, mobilium et sacrae suppellectilis uniuscuiusque ecclesiae, parochiarum, capitulorum, confraternitatum aliorumque piorum locorum, quae canonice erecta sint, confecta in duplici exemplari, alio pro pio opere, alio pro Curia episcopali habeantur iuxta cann. 1296, 1522. Cautum ne sit, et quomodo, ne morte rectoris ecclesiae, aut superioris pii operis mobilia et suppellectilia disperdantur aut subtrahantur. Cann. 1296, 1300-1302.*

14. *An Episcopus archivum habeat ad tramitem cann. 375-378 erectum et custoditum; et cum documentis et libris de quibus in cann. 470 § 3, 1010, 1047, 1107; a quo tempore documenta incipiant, et an pergamenae et incunabula habeantur: catalogine confecti sint; an aliud quoque secretum archivum, vel saltem armarium obseratum, in qua scripturae secretae custodiantur, servatis regulis cann. 379-380.*

15. An ecclesia cathedralis, collegiatae, paroeciales, confraternitates et pia loca canonice erecta, sua quoque archiva detineant, cum documentis cuicumque piae causae propriis, cum inventariis mobilium et immobilium et cum catalogo omnium documentorum; et exemplar eiusdem catalogi exhibitumne fuit Curiae episcopali, et in archivo Curiae repositum iuxta can. 383.

5.- 15. Confer ultimam relationem.

Caput III.

De fide et cultu divino.

16. Utrum graves errores contra fidem serpant inter dioecesis fideles; vel aliqua praxis superstitiose aut ab institutis catholicis aliena in dioecesi vigeat; an modernismi, theosophismi, spiritismi lues dioecesim infestet, et an aliqui e clero eisdem erroribus infecti sint. Quaenam huius mali fuerit, vel adhuc sit causa. Adsitne Consilium a vigilantia, quot personis constet, et quo fructu munera sua expleat. An professio fidei cum iuramento antimodernistico exigatur, et ab omnibus ad quos spectat fideliter praestetur iuxta can. 1406 et decretum S. Officii 22 Martii 1918.

Religionem catholicam impugnant Protestantes, quamvis eorum agitatio mitigata sit. Cum fractio politica socialistarum anno 1934 prohibita esset, pugna eius publica aliarumque societatum contra ecclesiam catholicam fere penitus cessavit. Sed pugna politica inter gubernium, quod proclamavit cursum christianum, et fractiones politicas a lege quidem oppressas de facto vero clam existentes etiam Ecclesiae et religioni catholicae damnum attulit.

Adventistae, Methodistae aliaeque sectae minores suos errores diffundere student.

Theosophismus, Spiritismus, Occultismus etiam serpunt inter fideles; Modernismus vero omnino extinctus est.

Consilium a vigilantia adest et constat ex personis e clero saeculari et regulari; negotia ipsi commissa fideliter adimplet. Professio fidei cum iuramento antimodernistico ab omnibus, ad quos spectat, praestatur.

17. Utrum divinus cultus libere exerceatur; sin minus, unde obstacula proveniant: a civilibusne legibus, an ab hostilitate perversorum hominum, vel ab alia causa; quaenam ratio suppetat ad ea amovenda, et num adhibeatur.

Divinus cultus libere exercetur.

18. An Ecclesiae iura circa coemeteria sarta tectaue sint, et canonicae de his leges servari possint, et servantur. Cann. 1205 seqq.

Confer ultimam relationem.

19. Utrum in cultu divino, in Sanctorum, sacrarum imaginum et reliquiarum veneratione; in sacramentorum administratione; nec non in sacris functionibus, sive quoad ritus sive quoad linguam et cantum, leges canonicae ac liturgicae servantur. An in his, et quaenam, irrepserint singulares consuetudines; sitne cura ut prudenter submoveantur, an potius tolerantur, et quam de causa. Can. 731 seqq.; can. 1255 seqq. Adsintne in ecclesiis picturae, statuae aliaque a sanctitate loci aliena, vel minus consona liturgicis legibus; et quid fiat ut amoveantur.

Arceanturne semper a domo Dei profani conventus, et nundinae etiam ad pias causas. Can. 1178.

In cultu divino, in Sanctorum, sacrarum imaginum reliquiarumque veneratione, in sacramentorum administratione necnon in sacris functionibus leges canonicae ac liturgicae observantur. Adsunt vero consuetudines generales in tota fere Salisburgensi Provincia diffusae, quae praecipue ad venerationem Sanctissimae Eucharistiae pertinent. Ex quo enim Protestantes saeculi XVI. Sacratissimum Sacramentum impugnabant, eo magis catholici venerationi et publico Eucharistiae cultui consuluerunt. Hinc frequenter missae coram Sanctissimo exposito celebrantur; benedictio in litanis et Vesperis non solum in fine, sed etiam initio cum Sanctissimo datur. A dominica infra Octavam Corporis Christi usque ad finem mensis Augusti omnibus dominicis processio cum Sanctissimo instituitur, minore vero apparatu ac in festo Corporis Domini. Quae processio, cum in ea quattuor Evangeliorum initia legantur, a populo fidei „Initia“ vocantur.

Hae consuetudines sine gravi populi scandalo tolli non possunt.

Ceterum totus cultus divinus peragitur juxta normas in nova Collectione Rituum dioecesis Seccoviensis contentas anno 1935 a S. C. Rituum approbata.

Picturae, statuae aliaeque a loci sanctitate aliena vel legibus liturgicis minus consona in ecclesiis non sunt. Item in ecclesiis profani conventus vel nundinae etiam ad causas pias numquam habentur.

20. Utrum numerus ecclesiarum in singulis oppidis vel paroeciis fidelium necessitati sufficiat.

Excepta urbe Donawitz prope Leoben, ubi aedificatio ecclesiae necessaria est, numerus ecclesiarum fidelium necessitati sufficere videtur.

Sub urbe capitali Graecio, ubi multae domus novae constructae sunt, anno 1935 ex vetusto alieno aedificio nova et satis idonea ecclesia adaptata et in ecclesiam parochialem evecta est.

21. An generatim ecclesiae mundae sint, decenter ornatae et suppellectili sufficienti instructae.

Adsintne egentes, squalidae, fatiscetes, et an et quid agatur ut reficiantur. Recenseantur ecclesiae, si adsint, structurae arte, picturis aut pretiosa suppellectili insignes: et dicatur num congrua de his omnibus cura adhibeatur.

Ecclesiae generatim omnes mundae sunt, decenter ornatae et suppellectili sufficienter instructae. Congrua cura pro omnibus ecclesiis partim ope rei publicae adhibetur. Tali modo ultimis annis ecclesia cathedralis optime restaurari potuit.

22. An ingressus in ecclesias, dum sacra aguntur, sit, prout debet, prorsus absolute semperque gratuitus. Can. 1181.

Ingressus in ecclesias ad sacros ritus, sicut can. 1181 praescribit, omnino gratuitus est.

23. An ecclesiae rite custodiantur ne furtis et profanationibus obnoxiae fiant: et eae in quibus SS. Eucharistia asservatur, praesertim paroeciales, quotidie per aliquot horas fidelibus pateant iuxta can. 1266: quomodo observentur: cann. 1267 et 1268 circa custodiam SSmi Sacramenti in uno tantum loco et altari; et circa decorem et ornamentum praecellentissimum altaris eiusdem; can. 1269 circa tabernaculi statum; can. 1271 circa lumen coram SSmo.

Ecclesiae, ne furtis et profanationibus obnoxiae sint, pro viribus custodiuntur. Juxta can. 1266 ecclesiae, in quibus SS. Eucharistia asservatur, praesertim parochiales per plures horas apertae sunt. Item Praescriptiones canonum 1267, 1268, 1269 et 1271 adamussim observantur.

Caput IV.

De iis, quae ad Ordinarium pertinent.

24. *Indicet Ordinarius quibus redditibus ipse qua talis fruatur, sive sint ex bonis immobilibus, ex publico foenore vel aerario, ex incertis Curiae, ex dioecesis contributione, sive ex aliis causis: et an sibi sufficientes sint; qualem domum episcopalem inhabitet, et cum quibusnam convivat: an et quale cathedriticum exigat iuxta can. 1504: an et quales alias exactiones forte imposuerit iuxta cann. 1505,1506: utrum aliquo aere alieno sive qua Ordinarius, sive qua persona privata gravetur; et qua ratione eius extinctioni consulat.*

25. *An episcopales aedes et bona mensae sive mobilia sive immobilia, accurato inventario confecto, curaverit iuxta praescripta cann. 1483, 1299 § 3 et 1301.*

26. *An in ultima sedis vacatione praeter Vicarium Capitularem oeconomus quoque constitutus fuerit pro mensae bonis: et res bene gestae fuerint iuxta cann 432, 433.*

27. *Quomodo residentiae legi satisfaciat; qua frequentia pontificalia peragat, conciones habeat et pastoralibus litteris clerum et populum instruat; quomodo caveat ut ecclesiasticae leges notae fiant, et ut ab omnibus fideliter servantur. Can. 336.*

28. *Qua frequentia sacramentum confirmationis administret; et quomodo provideat, si ipse per se omnium necessitatibus consulere nequeat. Serventur in huius sacramenti collatione regulae de aetate confirmandorum et de patrinis.*

24. Confer ultimam relationem. Item 25.- 28.

29. *Quot in quinquennio sive per se sive per alium ad sacros ordines promoverit. Et an servaverit leges de non promovendis*

a) *qui necessarii non sint vel utiles iuxta can. 969;*

b) *qui saltem integrum theologiae curriculum in Seminario non peregerint. Can. 972 § 1. An numerus ordinatorum par fuerit necessitati dioecesis. An aliquem incardinaverit, qua de causa, et num iuxta legem can. 111 seqq.*

In quinquennio elapso 1933 - 1937 ad sacros ordines 155 promoti sunt. Canones 969 et 972 § 1 perfecte observati sunt. Maior numerus ordinandorum pro dioecesis necessitate desideratur.

Actio anno 1928 instituta, quae vocatur „Sacerdos et populus”, iam bonos fructus produxit et augmentum numeri sacerdotum promittit.

Incardinationes duae factae sunt.

30. *An servatae sint regulae can. 877 seqq. in concedenda facultate vel licentia sacramentales confessiones audiendi; et can. 893 seqq. circa casus reservados.*

31. *Circa sacram praedicationem, an consuluerit ut iuxta Const. S. P. Benedicti XV et normas a S. C. Consistoriali datas die 28 Iunii 1917 omnia rite procederent; ac maxime ut servarentur praescripta can. 1340 seqq. circa licentiam concedendam et can. 1347 circa modum et argumentum concionandi. An curaverit ut votum a can. 1345 expressum de brevi aliqua homilia in omnibus missis festivis habenda sensim ad effectum ducatur.*

32. *An et quo fructu avertere pro viribus studuerit fideles a nuptiis cum acatholicis, infidelibus, aut impiis iuxta cann. 1060, 1064, 1065, 1071.*

33. *An in quinquennio totam dioecesim ipse per se, aut per alium visitaverit iuxta cann. 343-346. An praeter loca et res, libros et archiva, personas quoque clericorum visitaverit, eos singillatim audiendo, ut cognoscat quae sit uniuscuiusque vitae ratio, quae confessionis frequentia etc. An inspexerit quoque quae habentur circa legatorum adimplementum et missarum manualium satisfactionem ac stipem, et an constiterit omnia ad legis normam procedere iuxta cann. 824-844. Et si abusus aliquos hac in re detexit, referat.*

30.- 33. Confer ultimam relationem.

34. *Utrum et quomodo dioecesanam synodum celebraverit, et quando novissima synodus congregata fuerit. Cann. 356-362.*

Ultima synodus dioecesana anno 1936 celebrata est, cui 161 sacerdotes interfuerunt. Praeterea ab anno 1928 episcopus unoquoque anno bis 45 decanos dioecesis in sua residentia congregat ad tractandas quaestiones curam animarum spectantes.

35. *Si sit Metropolitanus aut Conferentiarum episcopalium Praeses: an et quando Concilium et quando Conferentias convocaverit; quinam interfuerint; et quo fructu res cesserit. Cann. 283-292. Ceteri Episcopi: an Concilio provinciali, et Conferentiis ipsi per se, aut saltem per procuratorem, interfuerint. Can. 287.*

Concilium provinciale ultimum Salisburgi anno 1906 celebratum est, cui antecessor interfuit. Conferentiae episcopales semel aut bis quotannis habentur, quibus episcopus semper interest.

36. *Quomodo se habeat cum civili loci auctoritate; an episcopalis dignitas et iurisdictio sarta tecta ita semper servari potuerit, ut numquam, servilitate erga humanas potestates vel alio modo, detrimentum libertati et immunitati Ecclesiae, aut dedecus statui ecclesiastico obvenerit.*

Commercium potestatis civilis cum episcopo est urbanum; episcopalis dignitas et iurisdictio hucusque semper sarta tecta servari potuit.

Caput V.

De Curia dioecesana.

37. *Utrum Curia dioecesana aedes proprias, sufficientes et convenientes habeat; et si non, an et quomodo huic defectui consuli queat. Exhibeatur prospectus officialium Curiae episcopalis, adiectis iudicibus synodalibus, examinadoribus, parochis consultoribus, censoribus librorum, aliisque peculiaribus administris. Can. 363 seqq.*

Curia dioecesana proprias aedes non habet, sed in palatio episcopali invenitur.

Negotia dioecesis in Consistorio praeside episcopo tractantur.

Consistorii assessores sunt: 10 Canonici Capituli Cathedralis, inter quos etiam Regens Seminarii maioris. 6 professores facultatis theologiae. Regens seminarii minoris actualis et emeritus.

Cancellaria episcopalis constat ex Cancellario, qui est simul Canonicus Capituli Cathedralis, tribus Secretariis, qui simul sunt Capellani aulae episcopalis, Custode cassarum, qui simul est taxator, archivario, scriba et cursore. Omnes sunt sacerdotes excepto cursore.

Tribunal ecclesiasticum dioecesanum consistit ex Officiali, 6 Viceofficialibus, 12 Judicibus synodalibus, 6 Defensoribus vinculi, 1 Promotore iustitiae, 3 Actuariis, 1 Cursore (laico).

Consilium pro administratione seminariorum constituunt:

a) quoad institutionem et disciplinam duo Canonici,

b) quoad res temporales duo parochi.

Administrationi bonorum ecclesiasticorum invigilant praeses et revisor.

Examinatores synodales nominati sunt duodecim, ex quibus octo sunt Canonici, quattuor professores facultatis theologiae, insuper Rector seminarii minoris.

Parochi consultores sunt 7 parochi.

Consilium vigilantiae constat ex quattuor sacerdotibus, Collegium censorum librorum ex 13 sacerdotibus, qui omnes sunt sacrae theologiae doctores.

38. De qualitatibus et opere Vicarii generalis et aliorum praecipuorum ministrorum adumbratio aliqua fiat.

Vicarius generalis est Canonicus Joannes Siener, Protonotarius Apostolicus ad instar participantium, eximia pietate et prudentia praecellens.

Cancellarius est Dr. theol. Josephus Steiner, praelatus domesticus, tam virtute quam doctrina conspicuus.

39. Quinam sint Curiae proventus sive ex taxis, sive ex multis pecuniariis, sive ex aliis titulis: et quomodo erogentur.

Curiae Officiales - excepto cursore - salarium a Gubernio civili accipiunt. Taxae vix sufficiunt ad solvendas expensas necessarias. Mulctae pecuniariae non sunt in usu. Ex aliis titulis Curiae proventus non obveniunt.

Caput VI.

De Seminario

40. Si dioecesis Seminario careat, quomodo consulatur pro comparandis sacerdotibus dioecesi necessariis. An studium sit seligendi bonae spei iuvenes, e dioecesi oriundos, ad clerum indigenam creandum; quo fructu: et ubinam educentur. Can. 1353.

Dioecesis duobus Seminariis gaudet, fundatis et sustentatis a clero dioecesano et populo fideli.

41. Si Seminarium adsit, referatur enucleate:

a) de numero et statu eorum qui externam disciplinam regunt, qui spiritualiter alumnos dirigunt, qui docent, qui discunt;

b) de statu aedium, et rusticationis domus;

c) de redditibus et oneribus, hoc est de statu activo et passivo pii instituti;

d) de iis quae videantur necessaria ad meliorem Seminarii statum.

Seminaria sunt maius et minus.

Rector Seminarii maioris est ab anno 1928 Dr. theol. Carolus Krenn, Canonicus Capituli Cathedralis.

Rector Seminarii minoris est Franciscus Seidl ab anno 1937; praedecessor eius Dr. phil.

Conradus Brandner anno praedicto ingressus est in Capitulum Cathedrale.

Ambo sunt vitae integritate et moribus sacerdotalibus conspicui.

Rectorem Seminarii maioris in suo munere adjuvant: Joannes Riedrich ut vicerector, et Dr. theol. Hermannus Juri ut studiorum praefectus et bibliothecarius: ambo sacerdotes exemplares. Directores spirituales sunt: in Seminario maiori Dr. theol. et phil. Joannes List, in Seminario minore Dr. theol. Mons. Aloisius Kahr, viri solida pietate, scientia prudentiaque praediti. Numerus alumnorum Seminarii maioris incipiente anno scholari 1937/38: 122. Omnes facultatem theologiam in Universitate Graecensi frequentant, in qua 13 sacerdotes saeculares dioecesani disciplinas sacrae theologiae docent. Numerus alumnorum Seminarii minoris est: 304. Omnes frequentant gymnasium episcopale cum Seminario conjunctum, in quo¹ 20 professores sunt sacerdotes, 2 laici, fere omnes publicis examinibus probati. Aedes Seminarii maioris est in proprietate sic dicti „fundi studiorum“ et circiter 120 alumnos capere potest. Cum situs et status aedificii perantiqui plane non sufficiat indigentibus Seminarii, exstructio novae domus serio praeparatur. Aedes Seminarii minoris est in proprietate dioecesis et est tam ampla, ut circiter 300 alumnis cum professoribus et famulis commode sufficere possit. Huic domui hortus amplissimus conjunctus est. Rusticationis domus Seminarii non possident. Seminarium maius propriis redditibus caret. Usque ad destructionem Austriae „fundus studiorum“ sustentationem pro alumnis sufficientem praestitit. Congrua vero nunc a Republica praestita non sufficit et pensione alumnorum elemosynisque suppleri debet. Seminarium minus redditus ex domibus, praediis, vineis et ex pensione alumnorum, praeterea ex elemosynis cleri et populi accipit. Propter paupertatem crescentem ambo Seminaria in magna difficultate versantur.

42. Distinctum ne sit Seminarium in maius et minus iuxta can. 1354 § 2. Et si prudentia suaserit, aut dioecesis conditio exegerit, ut dumtaxat Seminarium minus seu schola apostolica, uti vocant, constitueretur, dicatur ubinam maiores alumni educantur: num in Seminario proprio provinciali, seu regionali, seu interdioecesano apostolica auctoritate constituto iuxta can. 1354 § 3. Et de eius statu adumbratio aliqua fiat.

Seminarium maius et minus distinctum et omnino separatum est.

43. An servatae sint regulae: can. 1356 circa tributum seminaristicum; can. 1357 circa visitationem alumnorum et regulas internas; cann. 1358, 1360, 1361 circa directionem disciplinarem, oeconomicam et spirituales; can. 1359 circa deputatos; can. 1363 circa alumnos admittendos et excludendos; can. 1371 circa dimittendo aut expellendos; cann. 1364-1366 circa institutionem litterariam et scientificam, praesertim philosophiae et theologiae; can. 1367 circa pietatis exercitia; can. 1369 circa spiritum ecclesiasticum fovendum et urbanitatis leges tradendas.

Tributum seminaristicum hucusque non est impositum; sed singuli sacerdotes saeculares serio invitati sunt, ut certam summam offerrent ad levandas Seminariorum difficultates; permulti sacerdotes invitationi grati obedierunt.

Can. 1357 observatur. Episcopus praesertim diebus Seminariorum festivis in eorum oratoriis praedicat, missam celebrat, res et loca invisit.

In ambobus Seminariis praeter rectorem adest oeconomus (Subdirector), adsunt magistri pro instructione, director spiritualis et plures quam duo confessarii ordinarii.

Quoad can. 1359 vide supra No. 37.

---

¹ Im Original ausgefallen, aus dem Vergleich mit der Relation von 1933 ergänzt.

Item canones 1363 et 1371 quoad admissionem et exclusionem, quoad dimissionem et expulsionem alumnorum plene observantur.

Quoad institutionem litterariam et scientificam notatur:

In Seminario minore humaniora studia, quibuscum iam introductio in philosophiam coniungitur, octo annos complectuntur. Solum ii alumni, qui haec studia cum „testimonio maturitatis“ absolverunt, in Seminarium maius recipiuntur.

Anno scholari 1937/38 iam 4 priores anni alumnorum sequuntur cursum sexennium philosophico-theologicum.

Cursus philosophicus cum theologico sex annos complectitur.

Praelectiones et dissertationes professorum in philosophia et theologia iis tantum libris et auctoribus nituntur, qui ab ecclesiastica auctoritate approbati sunt.

Theologia dogmatica et moralis necnon pars exegesis s. Scripturae novi Testamenti lingua latina, reliquae disciplinae lingua vernacula traduntur.

Quod methodum attinet, scholastica et historica, positiva et critica secundum indolem materiae adhibetur. In theologia morali cum expositione theoretica et systematica coniungitur etiam practica et casuistica.

Cum praelectionibus ordinariis coniuncta sunt etiam dicta „seminaria scientifica“, in quibus alumni a professoribus in profundiorum disciplinae intelligentiam, in usum methodi scientificae et ad propria studia peragenda inducuntur.

Quovis anno de disciplina absoluta alumni a Professoribus examinantur, decano facultatis praesidente et commissario Ordinarii assistente.

Praeter disciplinas ordinarias nimirum: Philosophiam scholasticam, theologiam dogmaticam et moralem, Sacram scripturam Veteris et Novi Testamenti, historiam ecclesiasticam, ius canonicum, theologiam pastorem, liturgiam, theologiam catechetica et sacram eloquentiam etiam disciplinae extraordinariae traduntur, nempe: scientia artis ecclesiasticae, archeologia, sociologia.

Praeter haec studia publica alumni practicas instructiones accipiunt in ipsa domo seminarii:

a) pro audiendis confessionibus.

b) in administratione muneris parochialis.

c) de practica liturgia sacra.

d) in cantu Gregoriano.

e) in arte concionandi; quavis hebdomade alumni se exercent praesentibus rectore seminarii et pluribus Canonicis in sermonibus sacris.

Praescriptiones canonum 1367 et 1369 in ambobus Seminariis adamussim observantur, praesertim communio frequens promovetur.

44. An Ordinarius curaverit ut aliquis alumnus pietate et ingenio praestans peculiaria Urbis Collegia, vel Universitates sive facultates a S. Sede in Urbe vel alibi probatas adiret, ut ibidem in studiis perficeretur iuxta can. 1380.

Duo alumni studiorum causa versantur Romae in Collegio Germanico-Ungarico.

Caput VII.

De clero generatim.

45. An clerus generatim habeat quo honeste vivere possit. An pro senibus et infirmis domus aut saltem subsidia adsint quibus adiuvari possint.

Dicendum, clerum possidere generatim tantum, quantum ad honestam vitam sufficiunt. Cum lege civili salarium pro sacerdotibus statutum sit, fundus publicus supplet, si proprii proventus ex foundationibus et stola salarium „Congrua“ dictum non attingunt.

Pro senibus et infirmis sacerdotibus adest propria domus, quae est in possessione „Societatis sacerdotum dioecesis“ jam anno 1855 fundatae.

46. An habeatur domus propria pro spiritualibus cleri exercitiis: an etiam quo poenitentes recipiantur.

Domus propria pro spiritualibus cleri exercitiis non habetur. Exercitia spiritualia pro istis fiunt tempore vacationum in domo Seminarii minoris.

Domus vero pro poenitentibus adest.

47. Quo fructu Ordinarius curaverit ut clerici omnes ea adimpleant quae recensent: can. 125 circa sacramentalem confessionem et pietatis exercitia; can. 126 circa periodicum recessum ad spiritualia exercitia; can. 130 circa examina annualia novorum sacerdotum; cann. 131 et 448 circa conferentias cleri; can. 133 circa cohabitationem cum mulieribus; can. 134 circa communem clericorum vitam, praesertim vicariorum cooperantium cum suo paroco, can. 476 § 5; can. 135 circa recitationem officii divini; can. 136 circa habitus ecclesiastici et tonsurae delationem; can. 811 circa vestis talaris delationem in missae celebratione; can. 137 circa fideiussiones cavendas; cann. 188-140, 142 circa abstinentiam ab omnibus quae statum ecclesiasticum dedecent, a theatris et spectaculis mundanis et a negotiorum saecularium gestione.

Canones 125, 126, 130, 131 et 448 accurate observantur.

Querelae propter transgressionem can. 133 rarissime evenerunt.

Ubique in dioecesi vicarii habitant in domo parochi et victum ab ipso accipiunt.

Clerici omnes officium divinum recitant. Observatio canonis 136 saepius inculcatur.

In celebratione sacrae missae sacerdotes iuxta can. 811 veste talari utuntur.

Fideiussiones cum permissione episcopi (can. 137) locum non habuerunt.

Canones 138-140, 142 observantur.

Duo sacerdotes cum Ordinarii licentia exercuerunt munus deputati.

48. An et quot clericis licentiam concesserit, de qua in can. 139 § 3, operam suam praestandi in arcis seu mensis nummulariis parsimonialibus, cooperativis, ruralibus, aut similibus: an ratione communis boni, deficientibus laicis, et ob utilitatem religionis id concesserit; et num adhuc hae concessionis causae perseverent: an mensae nummulariae, in quibus clerici opus aliquod agunt, honestate personarum et principiorum tales sint, ut non dedecet sacerdotem in iis partem habere: an in iisdem administratio ita recte geratur, ut omne absit decoctionis periculum, in quo sacerdotes convoluti maneant; et quomodo caverit de securitate huius notitiae: an denique qui hisce arcis applicati sunt a religiosa sacerdotalis vitae praxi deflexerint, et molestiam aliquam attulerint: et si ita sit, Ordinarius casus proponat et remedia suggerat.

Decem sacerdotibus licentia operam praestandi in mensis nummulariis parsimonialibus ruri propter bonum commune, deficientibus peritis laicis, et utilitatem religionis data est. Ista mensae nummulariae tales sunt, ut non dedecet sacerdotem, in iis partem habere. In quantum sciri potest, decoctionis periculum nullibi adest. Sacerdotes his arcis applicati a vita sacerdotali non deflexerunt.

49. An clericus praestet eam quam can. 127 praescribit obedientiam et reverentiam erga Ordinarium suum, et erga Apostolicam Sedem: et si sint qui graviter deficiunt, eos Ordinarius denunciaret. Si adsit in dioecesi clericus diversi ritus et linguae, quaenam sit inter clericos caritas: et quaenam Ordinario cura fuerit pro utrisque.

Clerus obedientiam et reverentiam Ordinario et Sedi Apostolicae debitam sincere praestat.
Clerus diversi ritus et linguae in dioecesi non habetur.

50. An generatim clericus officia obsequenter suscipiat, quae Ordinarius iuxta can. 128 eis committit: an habeantur, qui quamvis viribus polleant, otiosi tamen vivere malunt; si habeantur qui Universitates laicas frequentent, an hi servaverint ac servent leges a S. C. Consistoriali ad rem statutas: et si huiusmodi adsint, eos Ordinarius indicet.

Clerus officia ab Ordinario iuxta can. 128 commissa generatim obsequenter suscipit. Sacerdotes otiosi, quamvis viribus pollent, in nostris regionibus vix inveniuntur, quia suis officiis valedicere non possunt nisi consentiente episcopo.

Quinque sacerdotes frequentant Universitatem laicam, ut diploma acquirant, quo muniti munere professorum in publico episcopali gymnasio fungi possunt. Leges a Sacra Congregatione Consistoriali ad rem statutaе observantur.

51. An adsint sacerdotes qui in diariis et libellis periodicis scribant, vel ea moderentur: et qua facultate et utilitate id peragant. Can. 1386 § 1.

Adsunt sacerdotes, qui cum consensu Ordinarii diaria moderantur et in libellis catholicis periodicis scribunt cum magna populi christiani utilitate.

52. An adsint de clero qui cum scandalo diaria et ephemerides vel libros legant quae dedecent: qui factionibus municipalibus vel politicis indebite se immisceant: qui ad statum saecularem redacti sint, aut per nefas ad illum sponte sua sint regressi. Cann. 211-214: et quid fiat ad horum malorum remedium.

In quantum constat, sacerdotes diaria, ephemerides vel libros, quae dedecent, legere non solent. Factiones politicae in Austria omnino suppressae sunt, sed Ecclesiae ius competit delegandi in corporationes legiferas et municipia sacerdotes, qui praesertim res religiosas tueantur; quod fit cum consensu Ordinarii.

Ad statum laicalem reductus est unus clericus. Ad haec mala praecavenda electio clericorum et scrutinium ante Ordines sacros severiori modo instituuntur.

53. An et quo fructu aliquas ex poenis recensitis in can. 2298 Ordinarius irrogaverit: et casus graviores referat.

Suspensio a divinis lata est contra unum sacerdotem saecularem ob denegatam obedientiam, qui autem post paenitentiam factam anno 1938 a censura absolutus est.

Caput VIII. *De Capitulis.*

54. Si desit Capitulum cathedrale, dicatur quot consultores dioecesani habeantur, et serventurne circa ipsos quae cann. 424-428 statuunt.

55. *Si adsit cathedrale Capitulum, dicatur quot dignitatibus et canonicis constet; adsintne officia canonici theologi et poenitentarii; et serventur ab ipsis quae cann. 398-401 iubent; habeantur alii beneficiati minores, et quot.*

56. *Exponatur quae sit dotatio Capituli seu beneficiatorum. In distributionum seu punctaturarum disciplina vigeantne et serventur regulae can. 395.*

57. *Si adsint canonicatus aut beneficia patronata, curaveritne Ordinarius, et quo fructu, ut patroni spiritualia suffragia loco iuris patronatus, aut saltem loco iuris praesentandi, acceptarent, iuxta can. 1451.*

58. *Adsintne statuta iuxta cann. 410 et 416.*

54.-58. Confer ultimam relationem.

59. *Quot adsint canonici ad honorem: et serventur de ipsis regulae can. 406.*

Canonici ad honorem sex provisi sunt et ab episcopo iuxta can. 406 nominantur. Tempore praesenti quinque sacerdotes dioecesani hoc honore insigniti sunt.

60. *Sede episcopali vacante, quaenam vigeat ratio providendi dioecesis regimini: servatane fuit, ultima vacationis vice, disciplina quam cann. 429-443 praescribunt.*

61. *Dicatur aliquid de modo quo Capitulum sacras functiones peragit, quo se gerit erga suum Ordinarium, et de aliis quae ad eius bonum nomen pertinent.*

62. *Si adsint in dioecesi Capitula, praesertim insignia, vel Communiae cleri ad modum Capitulorum, Ordinarius de iis referat analoge ad ea quae pro cathedrali Capitulo sunt requisita.*

60.-62. Confer ultimam relationem.

Caput IX.

De vicariis foraneis et de parochis.

63. *Referatur an Vicarii foranei adimpleant diligenter ea omnia quae can. 447 praescribit de vigilantia in ecclesiasticos viros sui ambitus seu districtus, de cura ut canonicae leges et decreta Ordinarii observentur, de aliisque; an paroecias juxta normas ab Ordinario datas visitent; et an quotannis rationem reddant Ordinario de statu sui vicariatus iuxta can. 449.*

Vicarii foranei, qui in dioecesi Seccoviensi decani vocantur, diligenter omnia, quae can. 447 praescribit, adimplent, paroecias quotannis visitant et Ordinario iuxta can. 449 relationem exhibent.

64. *An paroeciae omnes de suo proprio pastore sint provisae: et serventur lex a can. 460 lata de uno dumtaxat pastore in unaquaque paroecia habendo, reprobata qualibet consuetudine et revocato quolibet privilegio.*

Ex 350 parochiis, quas dioecesis complectitur, 5 vacant, quae ob parvum numerum fidelium et ob penuriam sacerdotum a vicinis parochis administrantur. Una quaeque parochia solummodo unum parochum habet.

65. *An adsint paroeciae amovibiles, quot, et qua de causa. An et quot unitae Capitulis sive cathedrali, sive collegiatis, domui religiosae, aut alii morali personae: et in hoc casu utrum serventur leges de vicario curato constituendo cum libero exercitio animarum curae iuxta statuta in cann. 415, 471 et 609 § 1. Et si religiosus sit parochus, an sarta tectaque sint quae Cann. 630, 631 hac de re praescribunt.*

An et quot adsint patronatui obnoxiae: an et quo fructu cura fuerit Ordinario ut patroni spiritualia suffragia loco iuris patronatus aut saltem loco iuris praesentandi acceptarent iuxta can. 1451: sin minus, an in praesentatione servatae sint leges a cann. 1457 seqq. latae, ac maxime a can. 1452 in casu electionis seu praesentationis popularis.

67. *An provisio paroeciarum quae sunt liberae collationis fiat per concursum, et qua ratione concursus celebretur. Can. 455 seqq.*

68. *Quibus redditibus parochi vivant, an ex immobilibus, ex publico foenore vel aerario, an ex incertis stolae, et fidelium vel dioecesis contributione. An commode generatim vivant, et an adsint qui egestate laborant. An domo propria paroeciali, saltem conducta eaque sufficienti, generatim instructi sint; et si non, an studium sit et probabilitas ut ea instrui valeant.*

69. *An parochi generatim satisfaciant iis quae praescribunt: can. 463 § 4 circa gratuitum ministerium praestandum iis qui solvendo pares non sunt; can. 465 circa residentiam; can. 466 circa applicationem missae pro populo; can. 467 circa sacramentorum administrationem et animarum salutis zelum; can. 468 circa infirmorum curam; can. 469 circa vigilantiam ne errores contra fidem et vitia subrepan; et circa opera caritatis, fidei et pietatis in paroecia instituenda et fovenda; can. 470 circa paroeciales libros recte conficiendos; circa exemplaria tradenda quotannis Curiae episcopali; can. 785 circa sacra olea a parochis loco decenti ac tuto custodienda.*

70. *Circa baptismum: an quaelibet ecclesia parochialis sacro fonte sit instructa iuxta can. 774: et quoties infantes sine periculo aut gravi incommodo ad paroecialem transferri nequeant, an parochus ad proximiorum ecclesiam vel publicum oratorium pro sacramento ministrando ultro libenterque accedat iuxta can. 775.*

71. *Circa SSmam Eucharistiam: an parochis cura sit studiumque indefessum ut, iuxta can. 863, fideles saepius et etiam quotidie pane Eucharistico reficiantur; ut iuxta can. 865, infirmi, dum plene sunt sui compotes, S. Viaticum suscipiant; ut iuxta cann. 1273, 1274 et 1275 cultus SSmi Sacramenti augeatur, excitando fideles ad quotidianam missae adsistentiam, ad visitationem serotinam peragenda, exponendo statis temporibus SSmam Eucharistiam, aliaque utilia peragendo; ut iuxta can. 854, servata quidem parentibus et confessariis debita libertate ad iudicandum de sufficienti puerorum dispositione ad primam communionem, iidem parentes ne negligant officium suum, et alii abusus ne subrepan.*

72. *Circa extremam unctionem: an parochis cura sit, ut hoc sacramentum ab infirmis recipiatur dum sui plene compotes sunt.*

73. *Circa matrimonii celebrationem: an parochis omnibus cura sit diligens observandi quae praescripta sunt in Codice lib. III, tit. VII, circa libertatem status, impedimentorum dispensationem, sacros ritus, et adnotationem matrimonii.*

74. *Circa catechesim: an ab omnibus parochis diligenter serventur quae praescribit: can. 1330 circa peculiarem catechismum pro prima confessione et communione et pro confirmatione puerorum; et cann. 1331-1336 de catechismo diebus festis impartiendo tum pueris tum adultis.*

75. *Circa evangelii explanationem: an ab omnibus lex servetur can. 1344; circa sacras conciones: an statis quibusdam temporibus sacrae conciones frequentius habeantur ad normam can. 1346, et sacrae missiones locum habeant iuxta can. 1349.*

76. *An vicarii cooperatores aliique animarum curatores suis officiis laudabiliter fungantur iuxta can. 473 seqq.*

65.-76. Confer ultimam relationem.

Caput X. *De religiosis.*

77. *An Ordinarius sive per se, sive per alium, quinquennalem visitationem domorum religiosarum peregerit iuxta cann. 512, 513: et quae notabiliora adnotanda habeat.*

Ordinarius partim ipse partim per Commissarios visitationem domorum religiosarum iuxta canones 512 et 513 peregit.

Religiosi generatim regulas et disciplinam servant et non solum habitu sed etiam vita religiosi se ostendunt. Notabilis defectus nullibi detectus est.

78. *Utrum religiosi, sive viri, sive mulieres, vitam communem ducant; an sint qui habitent soli, vel in domibus privatis cum saecularibus, et quo iure; quae sit in utroque casu eorum fama; quatenus pro dioecesi utilitas; an catechismum tradant, si Ordinarius requisierit iuxta can. 1334; quo habitu incedant.*

Religiosi, tum viri tum mulieres, vitam communem ducunt. Religiosi in propriis ecclesiis catecheticas instructiones et sacros sermones ad populum habent. In quantum constat, habitu religioni proprio incedunt.

Religiosi ad populi utilitatem variis laboribus incumbunt:

a) Curam animarum in parochiis exercent:

Canonici Regulares Lateranenses Voravienses.

Benedictini.

Cistercienses.

Fratres Minores (Franciscani et Conventuales).

Dominicani.

Servi Mariae.

Equites Joannitae.

Sacerdotes a Sancto Iosepho Calasancio.

Presbyteri Missionis St. Vincentii a Paulo.

Sacerdotes Societatis S. Francisci Salesii.

b) In cura animarum adiuvant:

- Capucini.
- Redemptoristae.
- Presbyteri Missionis St. Vincentii a Paulo.
- Sacerdotes a St. Iosepho Calasanctio.
- Filii Sacratissimi Cordis Iesu.
- Sacerdos ex Ordine Teutonico.
- Sacerdotes Societatis Verbi Divini et Divini Salvatoris.

c) Verbo divino annuntiando, missionibus et exercitiis spiritualibus summo cum studio se dedunt:

- Iesuitae.
- Redemptoristae.
- Presbyteri Missionis St. Vincentii a Paulo.

d) Iuventutis institutioni se dedicant Societas Mariae et Institutum Fratrum Maristarum scholarum.

e) Aegrotorum curae incumbit Ordo hospitalarius Sancti Joannis de Deo.

f) Carmelitae et ceteri religiosi adiuvant curam animarum suis precibus.

79. Si quaestuant adsint, sive viri, sive mulieres, an canonicas praescriptiones cann. 621, 622, 624 servaverint: an aliquod inconueniens acciderit, vel aliquid sit de hac re animadvertendum.

Quaestuant sunt:

ex viris: Capucini et Ordo hospitalarius St. Ioannis de Deo.

ex mulieribus: Elisabethinae.

Canonicae praescriptiones exacte observantur.

80. Si congregatio aliqua dioecesani iuris, vel societas sive virorum sive mulierum in communi sine votis viventium habeatur, Ordinarius de ea, aut de eis, nomen dicat, finem, sodalium numerum, utilitatem, et si quae alia observanda habeat.

Congregationes iuris dioecesani sunt tres:

Sorores Ordinis Praedicatorum Congregationis Sanctissimae Reginae Rosarii.

Sorores (Ordinis) Congregationis St. Catharinae Sienensis pro cura infirmorum a Tertio Ordine St. Dominici.

Societas Voraviensis in honorem Beatae Mariae Virginis sine labe originali conceptae.

Societates sine votis in dioecesi non habentur.

81. Referat Ordinarius an aliquod offendiculum cum religiosis habeat in suae iurisdictionis exercitio.

Ordinarius in suae iurisdictionis exercitio numquam offendiculum cum religiosis habuit.

82. Si adsint religiosi viri ordinibus sacris iam initiati, qui exclaustriati, saecularizati aut dimissi a religione fuerint, referat Ordinarius quid de ipsis dicendum iuxta cann. 639, 640, 669 seqq.

Religiosi a religione dimissi in dioecesi non sunt; exclaustriati tres, saecularizatus unus.

83. De religiosis mulieribus in specie Ordinarius referat:

- a) an observentur canonicae leges circa admissionem ad novitiatum, professionem, clausuram, confessarios ac bonorum temporalium administrationem iuxta cann. 512, 513, 520-527, 533-535, 547, 549, 550, 552, 600-605;*
- b) si quae monasteria monialium superioribus regularibus sint subiecta, an in casibus a iure statutis Ordinario subdantur iuxta cann. 500 § 2 et 615;*
- c) quae vitae activae sunt quibus diversis operibus se addicant, et quo fructu;*
- d) si sint quae infirmis in privatis domibus adsistant, aut rem domesticam in nosocomiis, Seminariis vel similibus virorum domibus gerant, an cautum sit a periculis quae in his adiunctis observantur, et an aliquid habeatur deplorandum.*
- Confer ultimam relationem.

Caput XI.

De populo fideli.

84. Dicatur quinam sint generatim populi mores: quatenus vita christiana privata in familiis: quatenus publica in oppidis et civitatibus: an in externis pompis et solemnitatibus magis consistat, quam in vero pietatis spiritu. Et si sint differentiae notabiles unius loci ab alio, indicentur. Quid fiat ut christianae vitae professio, si paululum defecit aut a recta via declinavit, sensim reducatur.

Populus indigenus est animo urbano et miti, influxui alieno facile succumbens; religionem et patriam generatim amat. Ruri, praesertim in quibusdam partibus dioecesis, religio passim floret; minus vero in oppidis et civitatibus, ubi indifferentismus et liberalismus, in regionibus industrialibus socialismus animos obtinet. Sed ubique multi sunt homines, qui praesertim ope unionum catholicarum, mulierum ac virorum, praeprimis juventutis utriusque sexus religioni serio et practice sunt addicti, quod frequentatione sacramentorum et publica professione et defensione fidei demonstrant.

Apostasiae a fide, in quantum promotae ac nutritae a socialistis in hoc quinquennio rariores effectae sunt, cum factiones eorum et folia a regimine suppressa essent. Sed pugna politica contra gubernium iterum alii e rationibus, uti aiebant, nationalibus seducti sunt ad apostasiam ab ecclesia catholica. Huic malo episcopus per sacras missiones, per admonitiones pastorales, per divulgationem bonorum librorum et sacerdotes in cura animarum laborantes per sermones sacros, per sedulam sacramentorum administrationem occurrere studebat.

85. Qua reverentia clericos, et maxime Episcopum et S. Pontificem, populus prosequatur. Can. 119.

Populus, qui religionem colit, observat reverentiam erga sacerdotes, maxime erga episcopum et Summum Pontificem; inimici vero religionis despectum adversus clerum in foliis publicis et susurrationibus fovant.

86. Quae sit observantia: can. 1248 circa praeceptum audiendi sacrum et abstinendi ab operibus servilibus diebus festis; cann. 1252, 1254 circa abstinentiam et ieiunium; can. 770 circa sollicitam baptismi collationem infantibus; can. 859 circa communionem paschalem: quot sint ex viris et ex mulieribus qui, cum sint professione catholici, nihilominus eam negligunt, facta proportione pro singulis centenariis fidelium; can. 863 circa frequentem communionem; cann. 865 et 944 circa extrema sacramenta: an sint inter eos qui catholici censentur, qui haec sacramenta differunt, negligunt aut etiam recusant: et dicatur eorum numerus, habita proportione pro

centenis; cann. 1203, 1239 seqq. circa cremationis reprobationem et funera: dicatur, servata proportione ut supra, quot ex iis qui catholici dicuntur funeribus mere civilibus seu irreligiosis sepeliantur: an id contigat ex nimietate taxarum stolae, an ex alia causa.

Fideles ruri viventes diebus dominicis et festivis maximam ad partem intersunt sacro et ab operibus servilibus se abinent, non vero operarii permulti et cives oppidorum maiorum, qui his diebus amant excursiones in montes et regiones rurales suscipere. Sed et peregrinantibus his occasiones variae offeruntur ad audiendam missam, quibus uti solent non pauci, v.gr. in statione ferroviaria urbis capitalis. Praeceptum abstinentiae et ieiunii generatim ruri observatur, quod non eodem modo affirmari potest de incolis urbium.

Ruricolae item adhuc curant, ut baptismus vel eodem die, quo infans natus est, vel saltem die sequenti conferatur. In urbibus vero baptismus nonnumquam per unam alteramve hebdomadem differtur.

Quod impletionem praecepti paschalis attinet, dicendum est, in parochiis ruralibus omnes viros ac mulieres - paucissimis exceptis - communionem paschalem suscipere. In urbibus vero et locis industrialibus forsitan 20% ex viris et 80% ex mulieribus.

Frequentia sacrae communionis crevit, praesertim in illis parochiis, in quibus societates religiosae coluntur; in plurimis parochiis fideles non pauci quotidie, magna pars in omni hebdomade vel mense ad sacram synaxim accedunt.

Extrema sacramenta a fidelibus etiam tepidis non recusantur, quamvis in urbibus accidunt casus, in quibus morientes aut incuria familiarium aut falso erga aegrotum respectu sine sacramentorum susceptione e vita discedant.

Circa crematorium dicendum est, crescere casus, in quibus cadavera catholicorum cremantur, praesertim, quia anno 1932 in urbe Graz „crematorium“ aedificatum est.

Funera civilia in usu sunt solum pro iis, quibus sepultura ecclesiastica deneganda est vel qui nulli confessioni addicti sunt.

Propagationi cremationis valde obest societas ecclesiastica pro sepultura christiana, quae germanice vocatur „Caritas-Sterbevorsorge“.

87. Circa matrimonium: an matrimonia mere civilia, concubinatus et divortia habeantur, et qua proportione; an vitia contra sanctitatem matrimonii irrepserint; quid fiat ut haec mala removeantur.

Numerus matrimoniorum civilium crevit sicut etiam numerus concubinatum. Divortia, scilicet separatio conjugum a thoro et mensa, anno 1933 - 1937 evenerunt 3348.

Contra sanctitatem matrimonii vitium Neomalthusianismi praesertim in urbibus divulgatum est et tum in urbibus tum ruri nefandum crimen abortus crescit.

Clerus omnibus mediis spiritualibus haec vitia impugnare nititur.

88. Ubi catholici cum acatholicis mixti sunt, et mixta matrimonia habentur, dicatur numerus horum matrimoniorum tum absolutus tum relativus ad matrimonia non mixta: quaenam exinde detrimenta religioni proveniant: an serventur ab his contrahentibus clausulae can. 1061.

Quamvis numerus acatholicorum in dioecesi, ut supra Caput I. n. 3. notatum est, non sit magnus, quotannis matrimonia mixta habentur, quorum numerus annis 1933 - 1937 fuit 325.

Plerumque clausulae a contrahentibus observantur, in quantum notum est.

89. *De christiana educatione prolis: quomodo generatim parentes et qui loco parentum sunt, in sinu familiae satisfaciant gravissimae huic obligationi, de qua cann. 1113 et 1372: et quae cura sit ne ab hoc officio fideles deficiant.*

Parentes generatim curant, ut liberi non solum in sinu familiae, sed etiam in scholis moribus christianis imbuantur, et praecepta divina fidelibus saepe inculcantur.

90. *De scholis: an in publicis scholis, praesertim elementaribus, servetur praescriptum can. 1373 de institutione religiosa puerorum. Et si non, qualibet de causa; an cura sit fidelibus et clero instituendi pro catholicis pueris scholas confessionales, eosque avertendi a scholis acatholicis, neutris, mixtis, iuxta can. 1374.*

Legislatio civilis quoad scholas in Concordatu anni 1934 cum Apostolica Sede principia religionis catholicae respicit. Scholae publicae hoc sensu sunt neutrae, quod omnibus pueris catholicis et acatholicis patent; sed iuxta legem civilem institutio in religione bis in hebdomade a ministris religionis facienda est. Hae valent tum de scholis elementaribus tum mediis. Nuperrime et pro sic dictis „Fortbildungsschulen“ institutio religiosa introducta est.

91. *De conditione et statu scholarum confessionalium, praesertim elementarium, enucleate referatur: quomodo sustententur, a quot alumnis frequententur, qualique profectu. Et si scholae confessionales institui non potuerint, indicetur causa: et dicatur, an per varia opera post-scholastica, hoc est oratoria festiva, Congregationes Marianas, scholas catechisticas, aliisve modis, cautum pro viribus sit praeservationi puerorum et puellarum.*

Plurimae existunt scholae privatae catholicae elementares et quidem 31 pro puellis – numerus puellarum has scholas frequentantium attingit ultra 5000 – 7 pro pueris cum circiter 700 frequentantibus; 3 scholas mediae (gymnasia) pro puellis; 4 scholae mediae pro pueris; 2 scholae ad praeparandas magistros.

Adsunt praeterea plures sic dicti pensionatus pro puellis, scholae industriales, asyla pro parvulis. Omnes istae scholae et instituta reguntur a Congregationibus religiosis.

Ceterum ut damnum a discipulis scholas medias publicas frequentantibus arceatur, fundatae sunt Congregationes Marianaе, in Universitate etiam uniones academicae, quibus numerus valde magnus adhaeret.

Profundiori institutioni puerorum et puellarum scholas altiores non frequentantium inserviunt ruri sic dictae turmae catecheticae (germanice: Christen-Leherscharen). Diebus dominicis adulti sub moderatore laico discunt et repetunt catechismum dioecesanum, in ecclesia parochiali a parrocho et occasione visitationis canonicae ab episcopo examinantur.

92. *De religiosis et piis laicorum associationibus; an adsint in dioecesi tertii Ordines saeculares, et confraternitates, illae praesertim Ssmi Sacramenti et Christianae doctrinae, aliaeque, piae uniones potissimum pro iuvenibus: quo numero et quo religionis profectu.*

Adsunt tertii Ordinis saeculares ut: St. Francisci, St. Dominici, Servorum Beatae Mariae Virginis de monte Carmeli, quibus adnumerari possunt Oblati et Oblatae St. Benedicti, qui omnes in saeculo viventes ceteris fidelibus bonum exemplum dant.

Erectae sunt praeterea in dioecesi sequentes confraternitates et piae uniones:

a) Confraternitas Sacratissimi Sacramenti, iam anno 1858 fundata.

Anno 1932 introducta est adoratio perpetua hoc modo, ut in unoquoque per annum die Sanctissimum in aliqua dioecesis ecclesia pro adoratione publice expositum sit.

b) Confraternitas Sacratissimi Cordis Jesu.

- c) Confoederatio Apostolatus orationis.
- d) Confraternitas Sacratissimi Rosarii Beatae Mariae Virginis.
- e) Confraternitas Septem dolorum Beatae Mariae Virginis.
- f) Confraternitas scapularis Beatae Mariae Virginis de monte Carmelo.
- g) Congregationes Marianae (in magno numero).
- k) Pia unio a Sancta Familia.
- i) Piae sodalitates adolescentium et puellarum, patrum matrumque familias.

Hae Sodalitates fere omnibus in parochiis existunt.

- k) Unio de dormitione Beati Ioseph.

Notatu dignum est 200 uniones iuvenum cum 12.000 sodalibus in suprema associatione „Jungsteirerbund“ coniunctas esse.

Impellente episcopo plurimae missiones, exercitia spiritualia et instructiones in diversis iuvenum unionibus magno cum fructu habiti sunt.

Uniones virginum coniunctae sunt in associatione „Diözesan-Mädchenverband“. Sodales attingunt numerum 20.000.

Existunt etiam societates ad fidem catholicam propagandam et defendendam ut: Unio cleri pro missionibus, Unio Francisci Xaverii pro conversione paganorum, Opus Sancti Petri, Unio a Sancta Infantia Jesu, Societas St. Bonifatii, Societas ad divulgandos bonos libros et ephemerides catholicas, Societas ad fundandas scholas catholicas.

93. An hae associationes servant omnes praescripta: can. 690 de subiectione erga Ordinarium; can. 691 de administrationis modo.

Canones 690 et 691 observantur.

94. An adsint inter catholicos associationes illae, quae sociales vocantur, agricolarum, operariorum, mulierum in hunc vel alium caritativum finem, vel mutuum subsidium; an asyla pro infantibus, patronatus pro iuvenibus, pro emigrantibus etc., circuli pro iuventute, laboratoria pro artificibus, vel pro puellis etc.: quo spiritu agantur: an directioni et moderationi Ordinarii et Apostolicae Sedis dociliter subsint: quaenam beneficia sive moralia sive temporalia praestent.

95. An cura sit ut qui hisce associationibus sive religiosis et piis, sive socialibus adscripti sunt, in fidei doctrina instituantur et christianam vitam ducant

94. et 95. Confer ultimam relationem.

96. An et qua diffusione ephemerides vel diaria obscoena, irreligiosa, modernistica vel liberalia dioecesim pervadant: an libri quoque huius generis diffusi sint: quid fiat ad tantum malum coercendum et quo fructu.

In dioecesi ipsa quotidie circiter 40.000 ephemerides liberales et partim irreligiosae eduntur, plura millia ex aliis Austriae et Germaniae partibus introducebantur. Ab anno 1934 et diaria olim liberalia et religioni vix amica sub influxu novi regiminis religionem et ecclesiam non offendunt. Typographia catholica dioecesana nomine „Styria“ per editionem ephemeridum catholicarum et librorum bonorum divulgationi pravorum foliorum obsistit, insuper plures societates catholicae ut: „Katholischer Pressverein“, „St. Josef-Bücherbruderschaft“, „Glaubensapostolat“, denique „Actio catholica“ in divulgandis foliis et libris cum magno fructu laborant.

Adsunt praeterea tum in urbe Graz tum in aliis locis bibliothecae, quae fidelibus libros catholicos locant.

97. *An massonicae sectae addicti, vel etiam massonicae tabernae in dioecesi habeantur: quanta et quali activitate operam adversus religionem moliantur: quid fiat ad occurrendum huic malo.*

98. *An socialismi societates habeantur: quot numero, quanti momenti et quali religionis noxa: et quid fiat ad hanc avertendam.*

97. et 98. Confer ultimam relationem.

99. *Utrum in exercitio iurium politicorum et civilium fideles catholici religionis bono et Ecclesiae libertati pro viribus consulant.*

Fideles catholici in exercitio iurium politicorum et civilium pro viribus religionis bono et ecclesiae libertati consulunt, quod Conventione facta inter Sanctam Sedem et Statum Foederatum Austriae in multis capitibus facilius effectum est.

Caput XII.

Iudicium syntheticum Ordinarii circa dioecesis statum.

100. *Denique Ordinarius, omnibus in universum complexis, dicat, praesertim in prima sua relatione, quid actu sentiat de materiali et morali conditione dioecesis, quae spes melioris status affulgeat, quatenus maiora discrimina immineant.*

In sequentibus vero relationibus addat, quomodo et quo fructu ad effectum perduxerit monita et mandata, si quae S. Congregatio in sua responsione ad praecedentem relationem significaverit: et utrum progressus, regressus, an potius idem ferme persistens status in rebus fidei et morum haberi videatur in dioecesi: et quatenus de eo censeantur causae.

100. Quamvis ipse Status sibi dedisset in Constitutione nova anni 1934 coniuncta cum Conventione cum Sancta Sede fundamenta christiana, labor apostolicus cleri nihilominus liber non manebat a difficultatibus multis, praecipue quia pax inter cives duplici revolutione interrupta restitui non poterat. Quod alii omni ope appetebant in re politica et in efformationem novi regiminis, alii vehementius reiciebant; ecclesia vero, quae est mater omnium, stabat media, sed a multis arguebatur, quasi esset cum Statu christiano intime nimis coniuncta et contra veritatem a non paucis responsabilis habebatur pro rationibus politicis ipsius Status, quod vergebat in damnum curae animarum.

Sed generatim in quadriennio elapso sane in re religionis multa effecta sunt bona, praecipue in efformanda iuventute catholica, quae libere patebat influxui salutari religionis. Innumerabiles fere habiti sunt cursus exercitiorum ac recollectionum et missionum popularium. Nunc vero menses elapsi novum prorsus statum rerum attulerunt, qui secumfert necessitatem mutandi funditus methodum pastorem.

Graecii in Styria, die XXVIII. m. Iunii MCMXXXVIII.

+Ferdinandus
Episcopus